

Finsk-svenska gränsälvskommisionens utlåtande om betänkandet Vindkraft i havet – en övergång till ett auktionssystem

Klimat- och näringslivsdepartementet erbjuder Finsk-svenska gränsälvskommisionen möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Vindkraft i havet – en övergång till ett auktionssystem.

Gränsälvskommisionen tackar för möjligheten att yttra sig i ärendet.

Kommisionen har under de senaste åren följt utvecklingen och planerna för havsbaserad vindkraft, inte bara i Sverige utan även Finland och resterande Östersjöländer. Anledningen till kommissionens intresse gällande vindkraft i det större Östersjöområdet trots att det hamnar utanför det geografiska tillämpningsområdet för gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland (Prop.

2009/10:212) är att kommissionen känner ett ansvar för vandringsfiskbestånden. Kommissionen vill dessutom i detta sammanhang lyfta fram Förenta nationernas havsrättskonvention och ansvar om anadroma bestånd i dess artikel 66: *Stater från vars floder anadroma bestånd härrör skall ha det främsta intresset av och huvudansvaret för sådana bestånd.*

I gränsälvsöverenskommelsens syfte nämns att särskild vikt ska fästas vid skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden (Art. 2 mom. 2. d). Torne älvs lax är ett bra exempel på en vandrande art som nyttjar ett stort område då den vandrar till Södra Östersjön och ända t.om. danskt vatten. Det är även värt att notera i detta sammanhanget är att Torne älvs lax är en Natura 2000 art i Sverige.

Kommisionen vill lyfta att det fortfarande finns bristfälligt med kunskap och erfarenhet gällande havsbaserade vindkraftens påverkan på vandringsfisk och särskilt i de naturliga förhållanden som råder i Bottenhavet och Bottenviken. Kunskapsläget gällande exempelvis laxens vandringsmönster är tämligen begränsat då den i första hand är baserad på fångstdata, dvs. man vet vart lax simmar baserat på vart man fångat dem vid fiske. Däremot saknas kunskap om t.ex. vart de inte vandrar samt andra rutten som de använder (vilka inte känns till om det inte bedrivs fiske där). Kommissionen lyfter även att det saknas information om laxsmoltens utvandring från älven.

Med tanke på den stora mängden vindkraft som planeras till det stora området från Bottenviken till Södra Östersjön är det en stor utmaning att bedöma kumulativ påverkan på vandrande fiskarter som kan under sin livscykel vandra genom eller förbi flertalet projekterade vindkraftparker.

Kommisionen kommenterar inte med detta yttrandet detaljerna i förslaget till ett auktionssystem för vindkraft i havet. Däremot vill kommissionen lyfta att det fortfarande behövs mer detaljerad kunskap om vandringsrutten samt kunskap om vindkraftens påverkan på vandringsfiskbestånden för att kunna göra en ordentlig bedömning av kumulativ påverkan i ett större Östersjö- och ekosystem-perspektiv.

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post 31 mars 2025 och yttrandet har sparats i ACTA diarierhanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen